

Stichting voor Bodemkartering
Wageningen

Directeur Dr. Ir. F. W. G. Pijls

No. 46.

RAPPORT OVER DE KLEI-INVENTARISATIE VAN EEN
DEEL VAN DE LUNENBURGERWAARD EN VAN EEN
NOORDELIJK DAARVAN GELEGEN BINNENDIJKS
GEBIED, NABIJ WIJK bij DUURSTEDÉ.

door Ir. J. Zandbergen.

september 1957.

15n 198702-02

VOORWOORD

In opdracht van het Hoogheemraadschap van den Lekdijk Bovendams te Utrecht en van de Maatschappij tot Exploitatie van Waalsteenfabrieken N.V. te Wijk bij Duurstede werd een gedetailleerde klei-inventarisatie uitgevoerd in een deel van de Lunenburgerwaard en in enkele noordelijk daarvan gelegen percelen binnendijks.

De veldwerkzaamheden werden in mei 1957 verricht door de karteerder P. Harbers en een arbeider, onder leiding van Ir. J. Zandbergen. Door laatstgenoemde werd eveneens het rapport samengesteld.

DE DIRECTEUR VAN DE STICHTING
VOOR BODEMKARTERING

(Dr. Ir. F. W. G. Pijls).

HET HOOFD VAN DE AFDELING OPDRACHTEN
VAN DE STICHTING VOOR BODEMKARTERING

(Ir. J. Zandbergen).

INLEIDING

De klei-inventarisatie van een deel van de Lunenburgerwaard, met name dat deel van de Waard, dat tussen 100 en 200 meter uit de dijk ligt en eigendom is van de Maatschappij tot exploitatie van Waalsteenfabrieken N.V. en van een aantal noordelijk daarvan binnendijks gelegen percelen, eveneens eigendom van voornoemde maatschappij, is grotendeels uitgevoerd door middel van een bodemkartering.

De gekarteerde oppervlakte buitendijks bedroeg 4.45 ha en binnendijks 19.96 ha, in totaal derhalve 24.41 ha.

Een complex gronden buitendijks, ter grootte van 2.49 ha, werd niet gekarteerd, aangezien dit complex ten dele reeds is afgegraven, ten dele wordt gebruikt voor grondstort en ten dele bestaat uit een kleipakket van minstens 3 meter.

De totale oppervlakte, die in de berekening werd betrokken, bedroeg derhalve buitendijks 6.94 ha en binnendijks 19.96 ha, in totaal 26.90 ha.

De bodemkartering bestond uit 25 boringen per ha tot een diepte van 2 meter beneden maaiveld in het binnendijks gelegen gebied en tot een diepte van 3 meter beneden maaiveld in het buitendijks gelegen gebied. Geboord werd in raaien ongeveer loodrecht op de dijk met onderlinge afstanden van 20 meter. De afstand van de boringen in de raaien bedroeg eveneens 20 meter.

Bij elk boorpunt werd op de kaart aangegeven tot welke diepte beneden maaiveld klei werd aangetroffen. Tot klei werd gerekend al het materiaal, dat meer dan 18% lutum (delen kleiner dan 2 mu), ongeveer overeenkomende met 27% afslibbare delen (delen kleiner dan 16 mu), bevat. Uit deze kleidikten per boorpunt is de kleidiktekaart samengesteld door de gronden, waarvan de kleidikten maximaal 20 cm verschilden, samen te voegen en te omgrenzen. Op deze wijze werden de binnendijkse gronden onderscheiden in gronden met kleidekken van 60-80 cm, 80-100 cm, 100-120 cm, 120-140 cm, 140-160 cm, 160-180 cm en van meer dan 180 cm en de buitendijkse gronden in gronden met kleidekken van 80-100 cm, 100-120 cm, enz. tot meer dan 280 cm.

Op de kleidiktekaart en op een naast de kleidiktekaart opgenomen schetskaart zijn de niet gekarteerde buitendijks gelegen complexen aangegeven.

Het complex gronden, begrensd door de lijnen EF, FG en GE, is uitgebaggerd. De voorheen aanwezige kleidekken werden vastgesteld door de opname van de kleidikten langs de hiervoor genoemde grenzen van de huidige diepteligging van het zand.

Op dezelfde wijze is het kleidek bepaald van een kleine oppervlakte, waar zich thans een grondstort bevindt.

In het ten dele afgegraven gebied, op de schetskaart begrensd door de lijnen AB, BC, CC", C"C', C'C en CA, bedroeg en bedraagt de dikte van het kleidek steeds minstens 3 meter. Dit gebied sluit aan de westzijde van de lijn AD aan op het op de kleidiktekaart aangegeven gekarteerde gebied.

RESULTATEN VAN DE KLEI-INVENTARISATIE

Voor de berekening van de kleihoeveelheden binnen- en buitendijks is met behulp van de planimeter de oppervlakte van elke bij de kartering onderscheiden groep gronden, alsmede van de niet gekarteerde complexen gronden buitendijks, gemeten.

De gemeten oppervlakten werden vermenigvuldigd met de bijbehorende vastgestelde kleidikten. De uitkomsten werden vervolgens voor de binnen- en buitendijkse gronden afzonderlijk opgeteld, waardoor de totale hoeveelheid klei binnen- en buitendijks werd verkregen.

In onderstaand overzicht is het resultaat van bovenaangegeven berekening opgenomen:

Kleihoeveelheden binnen- en buitendijks.

Binnendijks:

Oppervlakte 19.96 ha
Kleidikte variërend van 0.50 m
tot meer dan 2 m.

Totale hoeveelheid klei
binnendijks (meer dan 27%
afslibbare delen bevattend). 237,437 m³

Buitendijks: (tussen 100 en
200 m uit de dijk)

Oppervlakte gekarteerd gebied 4.45 ha
Kleidikte variërend van 0.80m
tot meer dan 3 m.

Totale hoeveelheid klei 73.692 m³

Oppervlakte gebaggerd gedeelte 1.24 ha

Kleidikte variërend van 0.50m
tot 1.80 m.

Totale hoeveelheid klei 16.960 m³

Oppervlakte grondstort 0.15 ha

Kleidikte variërend van 1.30m
tot 2.30 m.

Totale hoeveelheid klei 2.600 m³

Oppervlakte, niet gekarteerd,
westelijk deel 1.10 ha

Kleidikte ± 3 m

Totale hoeveelheid klei 33.000 m³

Totale oppervlakte buitendijks 6.94 ha

Totale hoeveelheid klei buitendijks
(meer dan 27% afslibbare delen
bevattend). 126.252 m³

Uit dit overzicht blijkt dus, dat in het buitendijks gelegen gebied de totale kleivoorraad 126.252 m³ en in het binnendijks gelegen gebied 237.437 m³ bedraagt.